

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUTORIŲ TEISIŲ IR GRETUTINIŲ TEISIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1185
2, 3, 5, 11, 15, 21, 22, 23, 32, 46, 48, 51, 53, 56, 58, 59, 63, 65, 72¹³, 72³⁰, 75, 89, 91, 93, 96
STRAIPSNIŲ, 3 PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 15¹, 15², 21¹, 22¹, 22², 40¹, 40², 40³,
57¹, 65¹ STRAIPSNIAIS, VIII IR IX SKYRIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 2, 3, 5, 11, 15, 21, 22, 23, 32, 46, 48, 51, 53, 56, 58, 59, 63, 65, 72¹³, 72³⁰, 75, 89, 91, 93, 96 straipsnių, 3 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 15¹, 15², 21¹, 22¹, 22², 40¹, 40², 40³, 57¹, 65¹ straipsniais, VIII ir IX skyriais, įstatymo projekto (toliau – Projektas) parengimą lėmusios priežastys:

1.1. 2019 m. balandžio 17 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/789, kuria nustatomos naudojimosi autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, taikytinomis tam tikroms transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamoms programoms bei retransliuojamoms televizijos ir radijo programoms, taisyklės ir kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 93/83/EEB (toliau – Direktyva 789). Direktyvos 789 nuostatomis padedama plėtoti tarpvalstybinę prieigą prie televizijos ir radijo programų. Direktyva 789 įsigaliojo 2019 m. birželio 6 d., jos nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos iki 2021 m. birželio 7 d.

1.2. 2019 m. balandžio 17 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/790 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 96/9/EB ir 2001/29/EB (toliau – Direktyva 790). Atsižvelgiant į technologijų pokyčius bei būdus, kuriais naudotojai pasiekia turinį internete, Direktyva 790 atnaujintos autorių teisių ir gretutinių teisių taisyklės sukuriant išsamią aiškesnių ir skaitmeniniam amžiui pritaiktų taisyklių sistemą, kuri padėtų ginti autorių teisių saugomą medžiagą ir būtų naudinga autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojams, leidėjams, paslaugų teikėjams ir naudotojams. Direktyva įsigaliojo 2019 m. birželio 6 d., jos nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos iki 2021 m. birželio 7 d.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektui parengti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 498 „Dėl darbo grupės sudarymo“ iš įvairių suinteresuotų autorių teisių ar gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijų ir susijusių sektorių asociacijų atstovų sudaryta darbo grupė (darbo grupės vadovė kultūros viceministrė Regina Jaskėlevičienė, nuo 2021 m. – kultūros viceministras Vygintas Gasparavičius). Darbo grupės rezultatus apibendrino ir konkrečius Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo (toliau – Įstatymas) pakeitimus parengė Kultūros ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos grupė (grupės vadovas Deividas Velkas, tel. 8 608 45993, el. p. deividas.velkas@lrkm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

3.1. Įstatymas nereglamentuoja Direktyva 789 koordinuojamų naujų sričių: 1) *papildomu internetu paslaugų* (kurias teikia transliuojančiosios organizacijos, norėdamos įtraukti tam tikras programas į transliuotojo internetines paslaugas, pavyzdžiui, vienalaikio transliavimo arba laidų įrašų peržiūros paslaugas); 2) *retransliavimo paslaugų*, nepriklausomai nuo technologinių priemonių ar būdų; 3) *tiesioginio tiekimo paslaugų* (tai būdas, kuriuo transliuotojai transliuoja savo programas visuomenei ne tiesiogiai jas perduodami visuomenei belaidžio ryšio priemonėmis, o siųsdami savo programas signalų platintojams, kurie jas perduoda visuomenei). Šiuo metu reglamentuojamas tik kabelinis retransliavimas (žr. sąvokas Įstatymo 2 straipsnio 16 ir 17 dalyse). *Retransliavimas* yra reguliuojamas Visuomenės informavimo įstatyme, tačiau šią sąvoką apimančių naujų elementų reglamentavimas Įstatyme yra būtinas. Viena vertus, *retransliavimo* sąvoka,

numatyta Visuomenės informavimo įstatyme, nors ir apima Direktyvos 789 numatomą reguliavimą, yra išreikšta implicitiškai. Kita vertus, Direktyvoje 789 pateiktas *retransliavimo* turinys pasižymi specifiškumu, būdingu ne apskritai retransliavimo, kaip objektyvaus proceso – informacijos perdavimo būdo – reguliavimui, tačiau kaip šio proceso subjektyvioji pusė, t. y. kaip vienas iš kūrinio ar gretutinių teisių objekto viešo paskelbimo būdų, kuriam taikomos specialios naudojimo taisyklės.

3.2. Įstatymo 22, 23, 32, 58 ir 63 straipsniuose įtvirtintų turtinių teisių apribojimų apimtis *naudojimui mokymo ir švietimo tikslais* bei *naudojimui kultūros paveldo išsaugojimo tikslais* nepritaikyta naudojimui internete, todėl minėtuose Įstatymo nuostatose yra išplečiami ir modernizuojami turtinių teisių apribojimai (žr. Projekto 14, 24 ir 26 straipsnius).

Tekstų ir duomenų gavyba mokslinių tyrimų tikslais ir tekstų ir duomenų gavybos kitais tikslais Įstatyme visai nereglamentuojama.

3.3. Įstatymas nenumato teisinio režimo *kūriniais ar kitiems objektams, kuriais nebeprekiuojama* (tai autorių teisių, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių objektai, nuolat saugomi bibliotekų, muziejų, archyvų fonduose ar kolekcijose, kurių viešojoje prekyboje nebėra ar kurie nebuvo skirti tokiai prekybai).

3.4. Įstatymas nereglamentuoja Direktyva 790 aptariamų naujų teisinių santykių, susijusių su: 1) *spaudos publikacijų leidėjų* teisėmis; 2) *turinio dalijimosi interneto paslaugų teikėjų* veiksmis, naudojant saugomą turinį; 3) bendruoju principu – autoriaus ar atlikėjo *teise į tinkamą ir proporcingą atlygį*; 4) bendrąja autorių ar atlikėjų *teise gauti informaciją* apie pajamas ir atlygį; 5) autorių ar atlikėjų *teise pakeisti sutartį, kai kūrinys nenaudojamas*; 6) autorių ar atlikėjų *teise į alternatyvų ginčų sprendimą*.

Įstatyme tiesiogiai ir aiškiai nenustatytas bendrasis principas autoriui ar atlikėjui gauti tinkamą ir proporcingą atlygį už perduotas teises ar tam tikrus naudojimo būdus, nors tokio principo įgyvendinimo nuostatos ir numatomos (žr. Įstatymo nuostatas, susijusias su teise į tam tikrą atlygį (11 straipsnio 3 ir 4 dalys), teise gauti autorinį atlyginimą už kiekvieną kūrinio naudojimo būdą (15 straipsnio 3 dalis), teise į kompensaciją už tam tikrą naudojimą: už perduotą išimtinę teisę teikti kūrinį panaudai (16 straipsnio 3 dalis); už kiekvieną meno kūrinio originalo ir literatūros ar muzikos kūrinio rankraščio originalo perpardavimą (17 straipsnio 1 dalis); kai kūrinys atgaminamas asmeniniais tikslais (20 straipsnis); kai jis atgaminamas asmeniniais tikslais reprografijos būdu (20¹ straipsnis); kai panaikinamas nenustatytų teisių turėtojo kūrinio statusas (96 straipsnis)).

Specialiosios skaidrumo normos, šiuo metu įtvirtintos Įstatymo 11 straipsnio 5 dalyje, 15 straipsnio 5 dalyje, 46 straipsnio 1 dalies 7 punkte, 48 straipsnio 3 dalyje, 53 straipsnio 7 dalyje, yra per siauros apimties, todėl pakeičiamos bendrąja pareiga teikti informaciją autoriams ar atlikėjams (žr. Projekto 16 straipsnį).

Bendroji sutarties nutraukimo ar pakeitimo teisė šiuo metu įtvirtinta Civilinio kodekso šeštojoje knygoje (6.217 straipsnis numato, kad šalis gali nutraukti sutartį, jeigu kita šalis sutarties neįvykdo ar netinkamai įvykdo ir tai yra esminė sutarties sąlyga; 6.223 straipsnis nustato, kad sutartis gali būti pakeista šalių susitarimu). Specialioji autoriaus teisė nutraukti sutartį įtvirtinta Įstatymo 46 straipsnio 3 dalyje, ji taikoma tik leidybos santykių srityje ir neapima teisės pakeisti sutartį, kai kūrinys nenaudojamas. Projektu ši specialioji norma pakeičiama bendrąja norma, taikytina autoriams ir atlikėjams visose individualių teisinių santykių srityse (išskyrus darbo santykių).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Įgyvendinant Direktyvą 789:

4.1.1. Įstatymu būtų reguliuojamos naujos paslaugos – *papildomos interneto paslaugos, retransliavimo paslaugos (retransliavimas), tiesioginis tiekimas*, o šių paslaugų teikėjams nustatomas atskiras teisinis režimas (žr. Projekto 6, 7, 20 straipsnių, 27 straipsnio 4 dalies, 30 straipsnio

nuostatas). Taip bus modernizuojamas televizijos ir radijo programų teikimo reglamentavimas, jį pritaikant skaitmeninei aplinkai, palengvinamas teisių įgijimas tokių paslaugų teikimui ir užtikrinamas programų prieinamumas internete tiek nacionaliniu, tiek tarpvalstybiniu lygmeniu.

4.1.1.1. *Papildomoms interneto paslaugoms* nustatomas kilmės šalies principas (žr. Projekto 6 straipsnį). Teises, reikalingas norint įtraukti tam tikras programas į transliuotojo internetines paslaugas, reikės įgyti tik toje valstybėje narėje, kurioje yra pagrindinė transliuojančiosios organizacijos buveinė, o ne visose Europos Sąjungos valstybėse narėse, kuriose transliuotojas nori programas padaryti prieinamas. Licencijos mokestis, kurį transliuotojai moka teisių turėtojams, turės atitikti programų auditoriją (žr. Projekto 31 straipsnį). Kilmės šalies principas bus taikomas transliuotojų teikiamoms internetinėms paslaugoms, kuriomis suteikiama prieiga prie programų, transliuojamų tradiciniu būdu (vienalaikiam transliavimui ar laidų įrašų peržiūros paslaugoms), ir perduodant turinį, kuris praturtina, išplečia ar papildo transliuojamas programas (įskaitant vaizdo anonsus ar papildomą medžiagą apie tai, kaip buvo filmuojama); taikomas visoms radijo programoms ir tam tikroms televizijos programoms – naujienų ir aktualijų programoms ir vien pačių transliuojančiųjų organizacijų finansuotoms laidoms. Principas nebus taikomas užsakomųjų vaizdo programų paslaugoms, sporto renginių transliacijoms per televiziją, televizijos produkcijai, kuri įsigyta iš trečiųjų šalių arba kurią transliuojančiųjų organizacijų užsakymu parengė nepriklausomi prodiuseriai.

4.1.1.2. *Retransliavimo* paslaugoms, teikiamoms įvairiomis priemonėmis (internetu, protokolu, televizija (IPTV), palydovu, skaitmenine antžemine įranga ar internetu), bus taikoma privalomo kolektyvinio administravimo sistema. Dabar ji taikoma tik kabeliniam retransliavimui pagal galiojančią Palydovinio transliavimo ir kabelinio perdavimo direktyvą (Direktyva 93/83/EEB). Pagal šią sistemą retransliavimo paslaugų teikėjai galės pasinaudoti tokia pačia tvarka teisėmis, reikalingoms tam, kad jie galėtų retransliuoti radijo ir televizijos programas iš kitų valstybių narių, įgyti, ir galės paprasčiau įgyti reikiamas teises – iš transliuotojų, kurių kanalus jie retransliuoja, ir iš kolektyvinio administravimo organizacijų (organizacijų, kurios atstovauja daugybei teisių turėtojų, Lietuvoje tai būtų AVAKA), o ne iš atskirų teisių turėtojų asmeniškai. Taikant šią sistemą bus užtikrinama visų atitinkamų teisių turėtojų teisių apsauga ir tarpvalstybinė prieiga (retransliavimo paslaugų teikėjai galės jų paslaugų naudotojams pasiūlyti daugiau kanalų iš visos Europos Sąjungos). Taisyklės dėl privalomo kolektyvinio administravimo netaikomos transliuotojų turimoms retransliavimo teisėms. Tokiais atvejais transliuotojai teises retransliavimo paslaugų teikėjams suteikia tiesiogiai. Internetu teikiamoms retransliavimo paslaugoms naujas režimas taikomas tik tada, kai tos paslaugos teikiamos administruojamoje aplinkoje (t. y. aplinkoje, kurioje leidimą turintys naudotojai turi prieigą prie saugių retransliacijų), todėl šis privalomas požymis įtrauktas į *retransliavimo* sąvoką (žr. Projekto 1 straipsnį). Taip siekiama užtikrinti pakankamą apsaugą nuo neteisėto kūrinių ir kitų saugomų objektų naudojimo, kuri itin svarbi mokamų paslaugų atveju.

4.1.1.3. *Tiesioginio tiekimo* paslaugų teikimo režimą nustato Direktyvos 789 IV skyrius „Programų transliavimas vykdant tiesioginį tiekimą“. Jis numato, kad skaitmeninėje aplinkoje paslaugų teikėjai, platinantys televizijos ir radijo programas vartotojams, transliuojančiųjų organizacijų programų signalus gali įgyti įvairiais būdais, įskaitant tiesioginio tiekimo techninį procesą, todėl tam reikalingos naujos taisyklės. Kai transliuotojai savo programų signalus tiesioginio tiekimo per signalų platintojus būdu transliuoja tik platintojams, o pastarieji juos transliuoja visuomenei, šis aktas yra laikomas viešu paskelbimu, kuriame dalyvauja ir transliuotojas, ir signalų platintojai, ir leidimą tam jie turi gauti iš teisių turėtojų. Ši nauja nuostata (žr. Projekto 7 straipsnį) padės užtikrinti, kad teisių turėtojams būtų tinkamai atlyginama tais atvejais, kai jų kūriniai naudojami programose, transliuojamose tiesioginio tiekimo per platintojus būdu. Projekte siūloma pasinaudoti direktyvos 789 8 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms suteikta galimybe numatyti tvarką, pagal kurią išduodami leidimai, ir tuo tikslu išplėsti privalomąjį kolektyvinį administravimą įtraukiant tiesioginio tiekimo paslaugų teikimą, kai jį vykdo signalų platintojai (žr. Projekto 28 straipsnio 4 dalies nuostatas), nes būtent jie, kaip ir retransliavimo paslaugų teikėjai, o ne transliuojančiosios organizacijos, susiduria su didele teisių įgijimo našta.

Direktyvos 789 9 straipsnyje nustatytos pereinamojo laikotarpio nuostatos kilmės šalies principo taikymui ir tiesioginio tiekimo paslaugų teikimui perkeliama Projekto 41 straipsnio 2 ir 3 dalimis.

4.1.2. Įstatymas papildomas trimis naujomis sąvokomis (žr. Projekto 1 straipsnį): 1) *papildomos interneto paslaugos*; 2) *retransliavimas*; 3) *tiesioginis tiekimas*. „Administravimo aplinka“ Direktyvos 789 norminiame tekste yra vartojama tik vieną kartą siekiant paaiškinti *retransliavimo* sąvoką, todėl Direktyvos 789 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta „administravimo aplinkos“ sąvoka neperkeliamą atskirai, o, vadovaujantis teisinės ekonomijos principu, yra įtraukiama į *retransliavimo* sąvoką kaip šios sąvokos požymis). Atsisakoma dviejų sąvokų („kabelinė retransliacija“ ir „kabelinės retransliacijos operatorius“), todėl atitinkamai keičiama „transliuojančiosios organizacijos“ sąvoka ir atsisakoma specialiųjų normų, skirtų tik kabelinei retransliacijai.

4.2. Įgyvendinant Direktyvą 790, Įstatymas papildomas penkiomis naujomis sąvokomis (žr. Projekto 1 straipsnį): 1) *kultūros paveldo įstaiga*; 2) *mokslinių tyrimų organizacija*; 3) *spaudos publikacija*; 4) *spaudos publikacijos leidėjas*; 5) *tekstų ir duomenų gavyba*; 6) *turinio dalijimosi internetu paslaugos teikėjas*. Siekiant sąvokų vienodumo tarp Direktyvos 790 ir Įstatymo tekstų, pastarajame siūloma naudoti Direktyvos sąvoką *kultūros paveldo įstaiga*, nepaisant to, kad ši sąvoka savo turiniu atitinka kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir praktikoje vartojamą atminties institucijų sąvoką (viešai prieinama biblioteka, muziejus, archyvas, kino ar garso paveldo įstaiga). Direktyvoje 790 vartojama ir į Įstatymą perkeliama sąvoka *kultūros paveldo įstaiga* priskiriama ypatingai autorių teisių ar kitų teisių objektų naudotojų grupei (veikia nekomerciniais tikslais, įgyvendina konkrečius uždavinius mokymo, kultūros paveldo išsaugojimo ar mokslo tyrimų srityse, gali išskirtinai naudotis tam tikrais turitinių teisių apribojimais), todėl jos turinys yra specialus. Vadovaujantis nuoseklumo principu, Įstatymo VII skyriuje „Nenustatytų teisių turėtojų kūriniai ir jų naudojimo sąlygos“ vartojama sąvoka „kultūros, švietimo ir mokslo įstaigos“ pakeičiama *kultūros paveldo įstaiga*, nes abiejų sąvokų turinys yra identiškas.

Patikslinamos dvi sąvokos („gretutinių teisių objektas“ ir „gretutinių teisių subjektas“), į jas atitinkamai įtraukiant *spaudos publikacijos* ir *spaudos publikacijos leidėjo* sąvokas, nes Direktyva 790 tam tikras spaudos publikacijos leidėjo išimties teises prilygina gretutinių teisių subjektų (pvz., prodiuserių) teisėms. Siekiant ištaisyti reguliavimo spragą, Įstatymas papildomas bendrąja sąvoka „leidėjas“, kadangi Įstatymas nustato leidėjui teises ir pareigas, be to, atsiranda specialioji *spaudos publikacijos leidėjo* sąvoka.

Atsisakoma sąvokos „citata“, ji laikytina pertekline, kadangi jos turinys atskleistas Įstatymo 21 straipsnyje.

4.3. Įgyvendinant Direktyvos 790 II Antraštinę dalį „Priemonės, kuriomis išimtis ir apribojimai pritaikomi prie skaitmeninės ir tarpvalstybinės aplinkos“ (3–7 straipsniai), Įstatymas papildomas naujais straipsniais (žr. Projekto 11 ir 12 straipsnius) ar esami straipsniai papildomi naujomis dalimis ar punktais (žr. Projekto 14, 25 ir 27 straipsnius) dvejose srityse: 1) *tekstų ir duomenų gavyba mokslinių tyrimų tikslais*; 2) *tekstų ir duomenų gavybos kitais tikslais*. Įstatyme dabar įtvirtinti turtinių teisių apribojimai (žr. Įstatymo 22, 23, 32, 58 ir 63 straipsnius) išplečiami šiose srityse: 1) *naudojimas mokymo ir švietimo tikslais*; 2) *kultūros paveldo išsaugojimas*. Taip bus padidintos galimybės naudotis autorių teisių, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių saugoma medžiaga švietimo, mokslinių tyrimų, duomenų analizės ir kultūros paveldo išsaugojimo tikslais. Naudojimo šiais tikslais išimtis atnaujinamos ir pritaikomos prie technologinių pokyčių, kad suskaitmenintą medžiagą būtų galima naudoti internetu prieinamu būdu ir tarpvalstybiniu mastu. Tam tikromis Įstatyme numatytomis aplinkybėmis bus lengviau pasinaudoti saugomu turiniu (išimtimi besinaudojantis asmuo arba institucija galės naudoti saugomą turinį be išankstinio teisių turėtojų leidimo) ir įgyvendinti konkrečius viešosios politikos uždavinius (švietimo, kultūros paveldo, mokslinių tyrimų, pramonės inovacijų srityse).

4.3.1. *Tekstų ir duomenų gavyba* sudaro galimybes apdoroti didelius informacijos kiekius siekiant gauti naujų žinių ir atrasti naujas tendencijas. Taikant autorių teisių išimtį *tekstų ir*

duomenų gavybai (žr. Projekto 11, 14 ir 27 straipsnius), atsiras teisinis tikrumas, koku mastu universitetai ir mokslinių tyrimų organizacijos gali vykdyti turinio tekstų ir duomenų gavybą, joms sumažės našta, susijusi su leidimų naudotis autorių teisių saugomais kūrinių gavimu, jos galės automatizuotomis technologijomis analizuoti didelius duomenų rinkinius moksliniais tikslais. Naujoji išimtis taip pat taikoma kultūros paveldo įstaigoms, nes jos, vykdydamos pagrindinę veiklą, taip pat galėtų vykdyti mokslinius tyrimus. Tai padės siekti mokslinių laimėjimų ir inovacijų.

4.3.2. Papildoma *tekstų ir duomenų gavybai taikoma bendroji išimtis* (žr. Projekto 12, 14 ir 27 straipsnius) apims kitų naudotojų ne mokslinių tyrimų srityje vykdomą tekstų ir duomenų gavybą. Ši išimtis padės Lietuvoje plėtoti duomenų analizę ir dirbtinį intelektą.

4.3.3. Atnaujinta mokymo įstaigoms ir mokytojams taikoma išimtis *mokymo tikslais* (žr. Projekto 10, 14 ir 27 straipsnius) leidžia autorių teisių saugomą skaitmeninį turinį kaip pavyzdį naudoti tarpvalstybiniu mastu mokymo tikslais. Ji leis švietimo įstaigoms, neabejojant dėl veiksmų teisėtumo, per savo saugią elektroninę aplinką (pavyzdžiui, universiteto intranetą arba mokyklos virtualią mokymosi aplinką), suteikti prieigą prie mokymo turinio nuotoliniu būdu besimokantiems studentams kitose valstybėse narėse.

4.3.4. Atnaujinta *kultūros paveldo išsaugojimo tikslais* taikoma išimtis (žr. Projekto 13, 14 ir 27 straipsnius) leis kultūros paveldo įstaigoms (pavyzdžiui, bibliotekoms, archyvams, muziejams), taikant naujus skaitmeninio išsaugojimo metodus daryti savo fonduose ir kolekcijose nuolat saugomų kūrinių kopijas. Naujas reglamentavimas sudarys geresnes sąlygas skaitmeninti Lietuvos kultūros paveldą ir taip jį išsaugoti, ateities kartoms bus suteiktos didesnės galimybės ir geresnis prieinamumas susipažinti su mūsų kultūros paveldu.

4.4. Įgyvendinant Direktyvos 790 III Antraštinę dalį „Licencijų teikimo tvarkos tobulinimo ir didesnių galimybių susipažinti su turiniu užtikrinimo priemonės“ (8–14 straipsniai), Įstatymas papildomas nauju straipsniu, reglamentuojančiu *išplėstos apimties licencijų teikimą* (žr. Projekto 29 straipsnį), VIII skyriumi „Kūriniai, gretutinių teisių ir *suis generis* teisių objektai, kuriais nebeprekiuojama, ir jų naudojimo sąlygos“ (žr. Projekto 38 straipsnį), Įstatymo 5 straipsnis papildomas nauju punktu (žr. Projekto 3 straipsnį) ir pakeičiamas Įstatymo 72³⁰ straipsnis papildant Autorių teisių ir gretutinių teisių komisijos funkcijų sąrašą (žr. Projekto 32 straipsnio 2 ir 3 dalis). Taip bus užtikrinama geresnė tarpvalstybinė ir internetinė prieiga prie autorių teisių saugomo turinio. Naujas reglamentavimas padės didinti audiovizualinių kūrinių prieinamumą užsakomųjų vaizdo paslaugų platformose, sudarys geresnes sąlygas kūrinių ir kitų objektų, kuriais nebeprekiuojama, skaitmeninimui bei sklaidai ir padės užtikrinti, kad visi naudotojai, būdami visiškai tikri dėl savo veiksmų teisėtumo, galėtų internete platinti viešojoje erdvėje esančių meno kūrinių kopijas.

4.4.1. *Išplėstos apimties licencijų teikimas* (žr. Projekto 29 straipsnį) – tai siūlomas naujas teisinis reguliavimas, pagal kurį pakankamai atstovaujančios kolektyvinio administravimo organizacijos išduoda naudojimo licencijas teisių turėtojams, kurie šiuo klausimu nėra įgalioję atstovaujančios kolektyvinio administravimo organizacijos. Kolektyvinio administravimo organizacija gali būti pripažinta pakankamai atstovaujančia, jeigu ji turi didžiausią skaičių narių, esančių atitinkamo tipo kūrinių ar gretutinių teisių objektų teisių turėtojais, arba jeigu ji yra vienintelė, kuri administruoja teises į atitinkamo tipo kūrinius ar gretutinių teisių objektus. VIII skyriaus reguliavimo tikslu siūloma įvesti *išplėstos apimties licencijos* sąvoką. Šios licencijos bus neišimtinės ir teikiamos tik konkrečiose Įstatyme aiškiai nustatytose srityse (žr. Projekto 29 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas 65¹ straipsniu, jo 2 dalį), kai atskirų leidimų gavimas iš teisių turėtojų yra tiek sudėtingas ir nepraktiškas, kad dėl naudojimo pobūdžio ar susijusių kūrinių ar kitų objektų tipų būtinas licencijos suteikimo sandoris, susijęs su licencijos, apimančios visus susijusius teisių turėtojus, suteikimu, greičiausiai neįvyks. Tokias licencijas galės teikti tik tos kolektyvinio administravimo organizacijos, kurios bus pripažintos pakankamai reprezentatyviomis (žr. Projekto 29 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas 65¹ straipsniu, jo 3 dalį). Šiuo metu Lietuvoje veikiančios trys kolektyvinio teisių administravimo organizacijos (AGATA, AVAKA ir LATGA) galėtų būti pripažintos pakankamai atstovaujančiomis. Išplėstos apimties kolektyvinių

licencijų teikimas suteiks galimybę sudaryti susitarimus tose srityse, kuriose teisių turėtojų leidimu grindžiamas kolektyvinių licencijų teikimas nėra išsamus visus kūrinius ar kitus objektus, kurie bus naudojami, apimantis sprendimas. Toks reguliavimas papildys kolektyvinį teisių administravimą, pagrįstą atskiru teisių turėtojų leidimu, naudotojams bus užtikrinamas visiškas teisinis tikrumas, teisių turėtojams bus suteikiama daugiau galimybių gauti naudos iš teisėto jų kūrinių naudojimo.

4.4.2. *Kūrinių ir kitų objektų, kuriais nebeprekiuojama*, reglamentavimas (žr. Projekto 38 straipsnį) apims kultūros paveldo įstaigų fonduose ir kolekcijose nuolat saugomus įvairius objektus, įskaitant fotografijas, programinę įrangą, fonogramas, audiovizualinius kūrinius ir dailės kūrinius, įskaitant atvejus, kai jais niekada nebuvo prekiaujama (plakatus, lankstinukus, vadinamuosius apkasų žurnalus arba mėgėjų audiovizualinius kūrinius), nepaskelbtus kūrinius ar kitus objektus. Projekte numatomas dvejetainis teisinis reguliavimas teisėtam tokių kūrinių naudojimui užtikrinti: 1) pagal išplėstos apimties licencijas, pritaikytas kultūros paveldo įstaigų naudojimui nekomerciniais tikslais ir tarpvalstybiniu mastu (žr. Projekto 38 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas 101 straipsniu) arba 2) pagal išimtį (žr. Projekto 38 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas 102 straipsniu). Projekte numatyta galimybė teisių turėtojui atsisakyti išplėstinio kolektyvinio teisių administravimo (žr. Projekto 38 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas 103 straipsniu). Išimtis galės būti taikoma, kai nėra bendros tam tikro tipo kūrinių ar kitų objektų kolektyvinio teisių administravimo praktikos arba kai atitinkama kolektyvinio administravimo organizacija iš esmės nėra pakankamai atstovaujanti teisių turėtojų ir susijusių teisių kategorijai. Tokiais ypatingais atvejais kultūros paveldo įstaigos turėtu turėti galimybę kūrinius ar kitus objektus, kuriais nebeprekiuojama, internete skelbti visose valstybėse narėse pagal suderintą išimtį ar turtinių teisių apribojimą, taikomą autorių ir gretutinėms teisėms. Lietuvoje šiuo metu nėra kolektyvinio administravimo organizacijos, kuri administruotų teises į duomenų bazes ar kompiuterių programas, todėl galima numatyti išimties taikymą šiems objektams.

4.5. Įgyvendinant Direktyvos 790 IV Antraštinę dalį „Sklandžiai veikiančios autorių teisių prekyvietės kūrimo priemonės“ (15, 17–23 straipsniai), Įstatymas papildomas nauju straipsniu (žr. Projekto 23 straipsnį), kuriuo *spaudos publikacijų leidėjams* suteikiama nauja teisė, susijusi su internetinių paslaugų teikėjų naudojimu spaudos leidėjų turiniu; nauju IX skyriumi (žr. Projekto 38 straipsnį), kurio normomis sustiprinamos teisių turėtojų pozicijos derantis ir reikalaujant atlygio už jų turinio naudojimą *turinio dalijimosi interneto paslaugų teikėjų* (toliau – *internetu platformos*) svetainėse, į kurias turinį kelia naudotojai; ir trimis naujais straipsniais (žr. Projekto 15, 16 ir 17 straipsnius), kur nustatomos skaidrumo bei kitos taisyklės dėl tinkamo atlyginimo autoriams ir atlikėjams. Pakeičiamas Įstatymo 72³⁰ straipsnis papildant Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių komisijos funkcijų sąrašą (žr. Projekto 32 straipsnio 2 dalį), suteikiant internetu platformų naudotojams, autoriams ir atlikėjams teises į alternatyvų ginčų sprendimą. Taip siekiama nustatyti teisingesnes autorių teisių rinkos taisykles, autorių rinka veiks geriau ir joje bus skatinama kurti kokybišką turinį.

4.5.1. *Spaudos publikacijų leidėjams* suteikiamos dvi išimtinės turtinės teisės – pasirinktinai leisti arba neleisti internete atgaminti ir padaryti viešai prieinamą spaudos publikaciją, kiek tai susiję su naudojimo būdais, kuriuos taiko informacinės visuomenės paslaugų teikėjai (žr. Projekto 23 straipsnio, kuriuo Įstatymas papildomas 57¹ straipsniu, jo 1 dalį). Hipersaitų įterpimo veiksmai, atskiri žodžiai arba labai trumpos spaudos publikacijų ištraukos, kai jas naudoja informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, nepatenka į numatytų teisių taikymo sritį (žr. Projekto 23 straipsnio 2 dalį). Atsižvelgiant į spaudos publikacijos turinio ypatumus, spaudos publikacijos leidėjų teisės yra trumpalaikės, galioja dvejus metus po spaudos publikacijos išleidimo (žr. Projekto 26 straipsnį). Leidimų įvedimas už spaudos publikacijų naudojimą internete sudarys galimybes spaudos publikacijų leidėjams gauti pajamų už tokį naudojimą, daugiau investuoti į turinio gamybą ir taip plėtoti spaudos sklaidą internete.

4.5.2. Įgyvendinant Direktyvos 790 17 straipsnį, atskiru Įstatymo skyriumi (žr. Projekto 39 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas IX skyriumi „Turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų tam tikro naudojimosi kūrinių ir gretutinių teisių objektais sąlygos“) įtvirtinami *internetu platformu*

naudojimosi saugomu turiniu reikalavimai, atsakomybė ir ginčų sprendimo taisyklės. Interneto platformų tam tikriems veiksmais bus taikomas „geriausių pastangų“ (o ne „visų pastangų“, kaip neteisingai išversta į lietuvių kalbą Direktyvos 790 tekste) elgesio reikalavimas. Tai Europos Sąjungos teisės terminas, įvedamas į nacionalinę teisę Direktyva 790, jis bus aiškinamas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, todėl nacionaliniai atitikmenys nevartotini („maksimalios pastangos“ ar „visos įmanomos“ pastangos, įtvirtintos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse ir teismų praktikoje). Nauju reglamentavimu sprendžiamos problemos, kai autorių teisių saugomas turinys yra interneto platformų naudotojų (pvz. YouTube) įkeliamas be išankstinio teisių turėtojų leidimo. Nustatant reikalavimą, kad interneto platformos turi gauti leidimus, užtikrinamas teisinis tikrumas, ar jos vykdo su autorių teisėmis susijusius veiksmus ir ar turinio dalijimosi paslaugoms teikti reikia gauti teisių turėtojų leidimą dėl turinio, kurį įkėlė naudotojai, neturintys atitinkamų teisių į įkeltą turinį. Palengvės teisių turėtojų galimybės nustatyti, kokiomis sąlygomis jų kūriniai ir kiti objektai gali būti naudojami, ir jų galimybės už tokį naudojimą gauti tinkamą atlygį. Bus skatinama plėtoti teisių turėtojų ir turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų licencijavimo rinką. Manoma, kad Lietuvoje įsisteigusią tokių interneto platformų šiuo metu nėra.

Direktyvos 790 17 straipsnio įgyvendinimas siejamas su galimybe naudotis įvairiomis išimtimis, todėl Projektu iš naujo įvertintos Įstatymo normos, susijusios su turtinių teisių apribojimais. Keičiamas citavimo reglamentavimas (žr. Projekto 1, 8 straipsnius ir 25 straipsnio 4 dalį) ir gražinama išimtis karikatūros, parodijos ir pastišo tikslais (žr. Projekto 9 straipsnį ir 25 straipsnio 3 dalį), kurios anksčiau buvo atsisakyta per techninę klaidą.

4.5.3. Įgyvendinant Direktyvos 790 18–23 straipsnius, Projekte siūloma įtvirtinti naują teisinį reguliavimą arba papildyti esamą, susijusį su autorių ir atlikėjų turtinių teisių perdavimu, licencijų suteikimu, autorinėmis ir kitomis sutartimis, ir nustatyti šias autorių ir atlikėjų sutartines teises: 1) *gauti tinkamą ir proporcingą atlygį*; 2) *gauti informaciją apie panaudojimą ir pajamas*; 3) *reikalauti papildomo atlyginimo*, kai iš pradžių sutartas atlygis, palyginus su vėlesnėmis gautomis pajamomis, tampa neproporcingai mažas; 4) *nutraukti ar pakeisti sutartį, kai kūrinys ar gretutinių teisių objektas nenaudojamas*; 5) *į alternatyvų ginčų sprendimą*. Šios teisės netaikomos kompiuterių programų autoriams. Nuostatos, susijusios su skaidrumu, sutarčių nutraukimu ar pakeitimu ir alternatyvaus ginčų sprendimo procedūra, yra privalomos ir jų negalima atsisakyti sutartyse. Novelomis (40¹, 40², 40³ straipsniai) papildomas Įstatymo šeštasis skirsnis „Autorių turtinių teisių perdavimas ir licencijų suteikimas. Autorinės sutartys“, todėl reglamentuojant atlikėjų teises, taikoma Įstatymo 60 straipsnio 4 dalis, kuri nustato, kad sutartims dėl gretutinių turtinių teisių perdavimo ir licencinėms sutartims dėl turtinių teisių suteikimo taikomos *mutatis mutandis* šio Įstatymo 38–46, 48 ir 50 straipsnių nuostatos. Nauju reguliavimu siekiama sustiprinti autorių ir atlikėjų apsaugą ir suteikiant jiems, kaip paprastai silpnesnei šalis, daugiau derybinių galių individualiuose sutartiniuose santykiuose.

4.5.3.1. Bendras principas, kad autoriai ir atlikėjai turi *teisę gauti tinkamą ir proporcingą atlygį*, kai suteikia licenciją arba perleidžia savo išimtinę teisę naudoti savo kūrinius ar kitus objektus, nustatomas Įstatymo esamų normų papildymais (žr. Projekto 4 straipsnio 1 dalį, 5 straipsnio 1 dalį, 21 straipsnį). Toks atlygis turės būti tinkamas ir proporcingas faktinei ar galimai ekonominei licencijuotų ar perduotų teisių vertei, atsižvelgiant į autoriaus ar atlikėjo indėlį į bendrą kūrinį ar kitą objektą ir į visas kitas aplinkybes (rinkos praktiką arba faktinį kūrinio naudojimą).

4.5.3.2. *Skaidrumo pareigos* esmė, kad autoriai ir atlikėjai iš šalių, kurioms suteikė licenciją arba perleido savo teises, arba iš savo teisių perėmėjų bent kartą per metus gautų naujausią, aktualią ir išsamią informaciją apie jų kūrinių ar atlikimo įrašų naudojimą (žr. Projekto 15 straipsnį). Informacija turės būti teikiama autoriams ir atlikėjams ir sublicencijavimo atvejais. Skaidrumo pareiga taikoma teisių turėtojų ir kitų sutarties šalių, kurios veikia vadovaudamosi savo interesais, individualiai sudarytiems susitarimams. Pareiga netaikytina susitarimams, kuriuos sudaro teisių turėtojai ir kolektyvinio administravimo organizacijos, nepriklausomi valdymo subjektai ar kiti subjektai, kuriems taikomos nacionalinės taisyklės, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2014/26/ES, nes toms organizacijoms ir subjektams jau taikomos Direktyvos 2014/26/ES 18 straipsnyje nustatytos skaidrumo pareigos. Direktyvos 790 26 straipsnyje nustatytos pereinamojo laikotarpio

nuostatos skaidrumo reikalavimams įsigalioji perkeliama Projekto 40 straipsnio 4 dalimi. Projekte siūloma nustatyti bendrąją normą, todėl, siekiant teisinio aiškumo ir išvengti normų kolizijos, siūloma atsisakyti specialiųjų skaidrumo normų, įtvirtintų Įstatymo 11 straipsnio 5 dalyje, 15 straipsnio 5 dalyje, 46 straipsnio 1 dalies 7 punkte, 48 straipsnio 3 dalyje, 53 straipsnio 7 dalyje.

4.5.3.3. Autoriams ir atlikėjams siūloma galimybė turėti *teisę reikalauti papildomo atlygio* iš subjekto, su kuriuo jie sudarė sutartį dėl savo teisių naudojimo, arba tokio subjekto teisių perėmėjo, kai iš pradžių sutartas atlygis pasirodė esąs neproporcingai mažas, palyginus su visomis vėlesnėmis susijusiomis pajamomis, gautomis iš kūriniių naudojimo ar atlikimo (žr. Projekto 16 straipsnį). Teisė taikoma tuomet, kai nėra kolektyvinio susitarimo su jame numatytu mechanizmu. Netaikoma sutartims, kurias sudaro kolektyvinio administravimo organizacijos, nepriklausomi valdymo subjektai ar kiti subjektai (Direktyvos 2014/26/ES 3 straipsnio a ir b punktuose apibrėžti subjektai arba kiti subjektai, kuriems taikomos nacionalinės taisyklės, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2014/26/ES).

4.5.3.4. Kūriniai ar jų atlikimas, kuriems buvo suteikta licencija arba teisės į juos buvo perduotos, gali būti visai nenaudojami. Kai tos teisės perduotos išimtinė tvarka, pasibaigus pagrįstam laikotarpiui, autoriai ir atlikėjai turės *teisę nutraukti sutartį ar ją pakeisti*, pavyzdžiui atsisakyti išimtinio sutarties pobūdžio (žr. Projekto 17 straipsnį). Projekte nustatoma bendroji norma, todėl, siekiant teisinio aiškumo ir išvengti normų kolizijos, siūloma atsisakyti specialiosios normos, įtvirtintos Įstatymo 46 straipsnio 3 dalyje.

4.5.3.5. Numatoma *alternatyvi ginčų sprendimo* procedūra, pagal kurią bus nagrinėjami autorių ir atlikėjų arba jų atstovų, veikiančių autorių ir atlikėjų vardu, ginčai, susiję su skaidrumo pareigomis ir sutarčių nutraukimu ar pakeitimu. Tuo tikslu bus pasitelkiama Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių komisija, kurios funkcijos šiuo metu įtvirtintos Įstatymo 72³⁰ straipsnyje. Taip siekiama sumažinti teismų darbo krūvį bei palengvinti prieigą prie efektyvaus ginčų sprendimo.

4.6. Techninė klaida taisoma įrašant nuorodą į Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą (ES) 2017/1564 Įstatymo 25 straipsnio 6 dalyje. Šiuo pakeitimu siekiama aiškiau ir sistemingiau sureguliuoti keitimosi kūriniių ar kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklu, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai tvarką. Reglamentas (ES) 2017/1563 nustato tarpvalstybinio keitimosi taisyklės tarp Europos Sąjungos ir trečiųjų šalių, kurios yra Marakešo sutarties šalys, tuo tarpu Direktyva (ES) 2017/1564 sureguliuoja tokio paties pobūdžio keitimąsi Europos Sąjungos vidaus rinkoje. Atsižvelgiant į tai, kad šiuose abiejuose teisės aktuose nustatomos iš esmės identiškios keitimosi taisyklės, yra tikslinga detalesnį jų įgyvendinimo reglamentavimą apjungti vienu poįstatyminiu teisės aktu.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengti

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Nėra.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Taikant autorių teisių išimtį *tekstų ir duomenų gavybai mokslinių tyrimų tikslais* padės siekti mokslinių laimėjimų ir inovacijų, o taikant išimtį *tekstų ir duomenų gavybai kitais tikslais* padės Lietuvoje plėtoti duomenų analizę ir prisidės prie Lietuvos dirbtinio intelekto strategijos¹ įgyvendinimo.

¹ [https://eimin.lrv.lt/uploads/eimin/documents/files/DI_strategija_LT\(1\).pdf](https://eimin.lrv.lt/uploads/eimin/documents/files/DI_strategija_LT(1).pdf)

Autorių ir atlikėjų specialiųjų teisių reglamentavimas individualiuose turintuose santykiuose (teisė *gauti informaciją apie panaudojimą ir pajamas, teisė reikalauti papildomo atlyginimo*, kai iš pradžių sutartas atlygis, palyginus su vėlesnėmis gautomis pajamomis, tampa neproporcingai mažas, teisė *nutraukti ar pakeisti sutartį, kai kūrinys ar gretutinių teisių objektas nenaudojamas*) sudarys palankesnes sąlygas Lietuvos audiovizualinių kūrinių, leidybos ir kitų su kūrybiškumu susijusių industrijų plėtrai.

Leidimų įvedimas už spaudos publikacijų naudojimą internete sudarys galimybes spaudos publikacijų leidėjams gauti pajamų už tokį naudojimą, daugiau investuoti į turinio gamybą.

Licencijavimo reikalavimai už saugomo turinio, kai jį įkelia interneto platformų naudotojai, naudojimą internete, sudarys galimybes teisių turėtojams už tokį naudojimą gauti tinkamą atlygį, suvienodins interneto platformų konkuravimo sąlygas, skatins sąžiningesnę turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų rinką. Lietuvoje kol kas nėra įsisteigusių turinio dalijimosi internetu paslaugų teikėjų, todėl šiuo metu nėra galimybių objektyviai įvertinti, kaip Projekte numatyta pareiga gali paveikti verslo sąlygas ir (ar) jo plėtrą.

Projekte numatytos nuostatos (žr. Projekto 38 straipsnį, kuriuo Įstatymas papildomas VII skyriumi, konkrečiai papildomo Įstatymo 98 straipsnio 2 dalis) skatina kultūros paveldo įstaigų bendradarbiavimą su kitais ūkio subjektais. Įgyvendindamos savo veikloje viešo intereso misiją, susijusią su kūrinių ir kitų objektų, kuriais nebeprekiuojama, panaudojimu, šios įstaigos turės teisę įstatymų nustatyta tvarka su kitais asmenimis sudaryti bendradarbiavimo, partnerystės, paslaugų ir kitas sutartis. Tai suteiks galimybę verslo subjektams dalyvauti kūrinių ir kitų objektų, kuriais nebeprekiuojama, skaitmeninimo ir viešo paskelbimo procesuose.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Projektu siūloma iš dalies pakeisti ir papildyti Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą Nr. VIII-1185. Kitų teisės aktų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės. Priėmus teikiamą Projektą, bus parengti Įstatymo įgyvendinimui reikalingi teisės aktai, nurodyti Aiškinamojo rašto 11 punkte.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, kitų norminių teisės aktų rengimo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projektu keičiamos 3 sąvokos, siūloma 12 naujų sąvokų: 1) *išplėstos apimties licencija*; 2) *kultūros paveldo įstaiga*; 3) *kūriniai ir kiti objektai, kuriais nebeprekiuojama*; 4) *leidėjas*; 5) *mokslinių tyrimų organizacija*; 6) *papildomos internetinės paslaugos*; 7) *retransliavimas*; 8) *spaudos publikacija*; 9) *spaudos publikacijos leidėjas*; 10) *tekstų ir duomenų gavyba*; 11) *tiesioginis tiekimas*; 12) *turinio dalijimosi internetu paslaugos teikėjas*.

Sąvokos ir jas apibrėžiantys terminai derinami Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektu perkeliamos Direktyvos 789 ir Direktyvos 790 nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai, Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

11.1. Iki 2021 m. gruodžio 31 d. turės būti pakeisti šie teisės aktai:

1) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. birželio 26 d. įsakymas Nr. ĮV-467 „Dėl Kompensacijos už buvusių nenustatytų teisių turėtojų kūrinių naudojimą ekspertų komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ (pripažintas netekusiu galios);

2) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. ĮV-480 „Dėl Kompensacijos už buvusių nenustatytų teisių turėtojų kūrinį naudojimą mokėjimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (pripažintas netekusiu galios);

3) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. ĮV-195 „Dėl Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių komisijos nuostatų, Tarpininkavimo derybose tvarkos aprašo, Ikiteisminio ginčų sprendimų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

11.2. Iki 2021 m. gruodžio 31 d. turės būti priimti šie poįstatyminiai teisės aktai:

1) Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas „Dėl Kompensacijos už nenustatytų teisių turėtojų kūrinį naudojimą ir kūrinį, kuriais nebeprekiuojama, ekspertų komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas „Dėl Nenustatytų teisių turėtojų kūrinį ir kūrinį, kuriais nebeprekiuojama, kompensavimo tvarkos patvirtinimo“;

3) Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas „Dėl Kūrinių, kuriais nebeprekiuojama, patikros, registravimo ir viešinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetinėmis metais)

Projektui įgyvendinti lėšų poreikis neidentifikuotas, tačiau konkrečiais atvejais gali prireikti minimalių lėšų kompensavimui už kūrinį ir kitų objektų, kuriais nebeprekiuojama, naudojimą, numatytą Projektu papildomo Įstatymo 104 straipsnio 3 dalyje, kai kūrinio autorius atsisako kūrinio ir kito objekto, kuriuo nebeprekiuojama, statuso. Tokia vienkartinė kompensacija neturi viršyti 10 bazinių socialinių išmokų dydžio sumos. Nėra galimybės nustatyti, kiek valstybės biudžeto lėšų reikės kasmet kompensacijoms už buvusių kūrinį ir kitų objektų, kuriais nebeprekiuojama, naudojimą mokėti. Pagal analogiją, kompensavimas yra numatytas teisių turėtojams, kai jų kūriniai praranda nenustatytų teisių turėtojų kūrinį statusą. Kompensacijos už buvusių nenustatytų teisių turėtojų kūrinį naudojimą ekspertų komisija, įsteigta pagal Įstatymo 96 straipsnio 1 dalį, niekada nesirinko. Įstatymą įgyvendinančiame poįstatyminiaame akte bus numatyta, kad kompensacija išmokama kartą per metus, pasibaigus metams, kuriais ekspertų komisija, įvertinusi pateiktą teisių turėtojo prašymą ir kūrinį ir kitų objektų naudojimo sąlygas, pateiks Vyriausybės įgaliojimai institucijai rekomendacinio pobūdžio išvadas dėl kompensacijos dydžio. Tokios kompensacijų mokėjimo sąlygos leis Vyriausybės įgaliojimai institucijai Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte atitinkamų metų asignavimų poreikį pateikti, įvertinus praėjusiais metais pateiktus teisių turėtojų prašymus ir komisijos išvadas dėl galimų kompensacijų dydžių.

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Projektą vertina Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių komisija.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Projekto žodžiai: „citavimas“, „išplėtos apimties licencija“, „karikatūra, parodija ir pastišas“, „kultūros paveldo įstaiga“, „kūriniai ir kiti objektai, kuriais nebeprekiuojama“, „leidėjas“, „mokslinių tyrimų organizacija“, „papildomos internetinės paslaugos“, „retransliavimo paslaugos (retransliavimas)“, „spaudos publikacija“, „spaudos publikacijos leidėjas“, „tekstų ir duomenų gavyba“, „tiesioginis tiekimas“, „turinio dalijimosi internetu paslaugos teikėjas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.